

דורות

מגזין לקידום השירות לאוכלוסיה המבוגרת

בשיחון ג'וינס ישראל - אשל ירחני הפנת

מסר לעניין

יצירה ואמנות בקהילות זקנים

יעקב קבילו בראיון פרידה:
העמותות לזקן ציר מרכזי
לפיתוח שירותים

ילידי תש"ח על סף
שנת הפרישה לגמלאות

משהו השתבש בנבואות
האימים של הכלכלנים

מחיקה וטיפול שיניים
בחולי אלצהיימר

האם השעונים יהיו חכמים
גם לזקנים?

תוכן עניינים

- 7 **חדשות**
- 12 **חילופי דורות**
- 14 **עו"סק בזיקנה**
אני אוהב את העבודה שלי... | אוהד חורי
- 15 **תגובה לעניין**
הוראת קבע לאפשרות בחירה בגמלת סיעוד בכסף עלולה להתברר כעוד טעות היסטורית | ארנון אלחנני
- 16 **מבט אישי**
משהו משתבש בנבואות האיימים של הכלכלנים | ד"ר צבי לניר
- 18 **ראיון לדורות**
ראיון עם יעקב קבילו היוצא לגמלאות מג'וינט ישראל-אשל | טוביה מנדלסון, גדי פורת
- 22 **אפטרופסות**
סוגיות ואתגרים בשירותי אפטרופסות, לזקנים חסרי הגנה, למען זכויותיהם וצרכיהם | ד"ר זאב פרידמן
- 24 **פרויקט לעניין**
זיקנה-יצירה-קהילה: פרויקט של מכללת שנקר ברשת "משען" עדי יקותאלי, אריה רוטשטיין
- 28 **בריאות לדורות**
מוזיקה וטיפול שיניים בחולי אלצהיימר
ד"ר אבישי רייזנר, ד"ר אורית שטיין-רייזנר, ד"ר אילת דסה
- 30 **תמיכה לעניין**
קבוצת תמיכה ליצירת קשרים חברתיים לאנשים בגיל השלישי | גלעד חסין
- 32 **הדיבר החמישי**
עד איזה גיל טייסים יכולים להטיס מטוס? עוד על אפליה מטעמי גיל
עו"ד פרופ' ישראל (איסי) דורון
- 34 **טכנולוגיה לדורות**
השעונים החכמים החדשים - האם יש בהם בשורה לזקנים? | איזי גל
- 36 **מידע לדורות**
מיצוי זכויות עבור ניצולי שואה | עו"ד אביבה סילברמן
- 37 **דורות בעולם**
רשמי ביקור בדיור מוגן ציבורי לקשישים עצמאיים בג'נה | עפרה בייך-ימי
- 38 **רעיון לעניין**
ערב מספרי סיפורים במרכז יום לקשיש ברמת גן | חני שר
- 38 **פוסט מתוך הפייסבוק**
סיימתי מסע של מרצותי מרתון בתחנות חייו של אבי | יוסי היימן
- 39 **מסר מ"הלב"**
אגרת של איגוד העמותות לזקן בישראל

מגזין לקידום השירות לאוכלוסייה המבוגרת

בשיתוף ג'וינט ישראל - אשל וכתב העת

מסר לעניין

גיליון מס' 163, נובמבר 2014
הירחון מופץ למנויים בלבד
מחיר מנוי: 320 ש"ח כולל מע"מ
מחלקת מנויים: 09-7658088

עורך אחראי: גדי פורת
עריכה: טוביה מנדלסון, גדי פורת
מערכת והפקה: קרן גלבע
מנויים ופרסום: רונה לוי
מכירות: רוית מיטשל

מו"ל: דורות לקידום אוכלוסייה מבוגרת בע"מ
בשיתוף עם ג'וינט ישראל-אשל

משתתפים: טוביה מנדלסון, גדי פורת,
אוהד חורי, ארנון אלחנני, ד"ר צבי לניר,
ד"ר זאב פרידמן, עדי יקותאלי,
אריה רוטשטיין, ד"ר אבישי רייזנר,
ד"ר אורית שטיין-רייזנר, ד"ר אילת דסה,
גלעד חסין, איזי גל, עו"ד פרופ' ישראל
(איסי) דורון, עו"ד אביבה סילברמן,
עפרה בייך-ימי, חני שר, יוסי היימן

תמונת שער: דליה חרפוף,
מתוך פרויקט "נשים וסיפורים בירושלים".
צילום: אפרת ינוביץ

עיצוב גרפי: סטודיו pickeldesign

מערכת דורות:

ת"ד 1417, כפר סבא 4411302
טלפון: 09-7658088, פקס: 09-7662661
דוא"ל: dorotnet@zahav.net.il

מגזין דורות באינטרנט
dorotmagazine.co.il

הצטרפו אלינו גם
בפייסבוק: דורות מגזין

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות.
© כל הזכויות שמורות לדורות לקידום
אוכלוסייה מבוגרת בע"מ

סוגיות ואתגרים בשירותי אפוטרופסות, לזקנים חסרי הגנה, למען זכויותיהם וצרכיהם

יש להקים רשות ממשלתית לאפוטרופסות

ד"ר זאב פרידמן, מנכ"ל קרן החסויים, קורא למחוקקים למנוע פגיעה במוסד האפוטרופסות ולבחון חלופות להצעת תיקון החוק שנדונה כיום. כמי שהתמודד עם סוגיית האפוטרופסות לזקנים גם כראש מינהל רווחה בעיריית תל אביב וכיום כמנהל הארגון הגדול לאפוטרופסות, ד"ר פרידמן מציב לקובעי המדיניות שורה של אתגרים - כיצד לענות על הכשלים והלקונות בתחום האפוטרופסות מבלי לפגוע ברעיון של הראייה ההוליסטית של טובת הזקן

הממשלה, צריכה להניח על סדר יומה הציבורי אסטרטגיה כוללת לשירותי האפוטרופסות ולפעילות תאגידי האפוטרופסות למען זכויות החסויים הזקנים בישראל. זהו נושא חברתי מהמעלה הראשונה בזירות הרווחה והמשפט במדינת ישראל.

אעמוד על הסוגיות והאתגרים בשירותי האפוטרופסות, לזקנים חסרי הגנה, למען זכויותיהם וצרכיהם, בדגש לתאגיד האפוטרופסות:

- **מנעד שירות האפוטרופסות:** שירות האפוטרופסות לזקן, הוא שירות הוליסטי, מעין קליידוסקופ של החיים. הוא איננו חד-ערכי, אלא מתנהל על מנעד ורצף שבין שני קטבים. הקוטב האחד מייצג את האחריות למימוש הסמכות שניתנת לאפוטרופוס מבני המשפחה או לתאגיד האפוטרופסות על ידי בית המשפט, "להיכנס לנעליו" של הזקן ולפעול כמבחן "האדם הסביר", כפי שהיה נוהג עם הוריו הזקנים, בהגנה על זכויותיו ולספק את צרכיו של הזקן. הקוטב השני מייצג את הרגישות והחמלה הנדרשים מהאפוטרופוס לשמירה על כבודו וחירותו של הזקן. שירות האפוטרופסות, נע על המנעד הזה, בין שני קטביו, בטיפול הפרטני היום יומי בכל זקן וזקן. הראיה ההוליסטית של שירות האפוטרופסות, לטובתו של הזקן ורק למענו, מעודדת את התאגיד לזיזם שיתוף פעולה עם בני משפחתו של הזקן, ככל שזה ניתן. האתגר הוא בחיזוק והעצמה של הראיה ההוליסטית, הנעה על מנעד האחריות והסמכות עם בוחן מציאות, להגן ולדאוג לאיכות חייו של האדם הזקן.

- **תיקון חוק הכשרות והאפוטרופסות 1962:** הצעת תיקון החוק שנדונה בימים אלו, מציעה חלופות למוסד האפוטרופסות. כמו למשל, מתן ייפוי כוח מתמשך. אל לנו לראות את ההגנה על אנשים זקנים חסרי ישע, כמשהו בינרי, של משחק סכום אפס, מעין הכול או לא כלום. אלא יש לראות את קשת התערבויות ההגנה על הזקן, כמנעד, בספקטרום של חלופות ורצף שירותי הגנה מיטביים, על כספים, רכושם, גופם, כרודח ואיכות חייהם. האתגר הוא לבחון מקצועית את החלופה המיטבית מבין החלופות השונות, לטובת הזקן בלבד. למנוע פגיעה במוסד האפוטרופסות ולחזק את הרגולציה על שירותי האפוטרופסות, אך גם לשמור ולטפח את התאגידים וההון האנושי המקצועי האיכותי הפועל בהם.

במדינת ישראל קיימת אוכלוסייה של זקנים שאינם מסוגלים לנהל את ענייני היום יום ולדאוג לעצמם. לעיתים הם נופלים קורבן לניצול כלכלי, נפשי וגופני. הם מוגדרים על פי המינוח המשפטי, כחסויי אפוטרופא, הזקוקים לרשת הגנה יומיומית, שתגן על זכויותיהם וצרכיהם - הכלכליים, הגופניים, הנפשיים והחברתיים.

במקרים שאין אפשרות מסיבות אובייקטיביות, למנות להם אפוטרופוס מבני המשפחה, בהמלצת שירותי הרווחה, ממנה בית המשפט לענייני משפחה, תאגיד חיצוני, המשמש כאפוטרופוס לגופו ו/או לרכושו של החסוי, מתוקף חוק הכשרות המשפטיות והאפוטרופסות 1962.

הצעת תיקון החוק שנדונה בימים אלו מציעה חלופות למוסד האפוטרופסות, כמו למשל, מתן ייפוי כוח מתמשך... האתגר הוא לבחון מקצועית את החלופה המיטבית מבין החלופות השונות, לטובת הזקן בלבד. יש למנוע פגיעה במוסד האפוטרופסות ולחזק את הרגולציה על שירותי האפוטרופסות, אך גם לשמור ולטפח את התאגידים וההון האנושי המקצועי האיכותי הפועל בהם

אין כיום מסגרת אקדמית כלשהי, קורס או חוג, העוסקים בתחום האפוטרופוסות ובהכשרה לתפקיד אפוטרופוס. אין גם מסגרת אקדמית העוסקת בפיתוח ידע, במחקר ובהכשרת אפוטרופוסים בפועל. אין כיום מערך הסדרה של רישוי של נותן שירותי האפוטרופוסות

לסיכום, ההגנה על שלומם הגופני, הנפשי והכלכלי של הזקנים החסויים בקרבנו מחייבת מדיניות ממשלתית כוללת - לאפשר לנותני שירותי האפוטרופוסות ולתאגידים לפעול באופן מיטבי, למימוש זכויות וצדק חברתי, לכל זקן שהוא במעמד של חסוי אפוטרופא. מי ייתן ותתממש התפילה מראש השנה: "אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך, ולא תכלים לנצח כל החוסים בך".

ד"ר זאב פרידמן, מנכ"ל המרכז הישראלי לאפוטרופוסות, הקרן לטיפול בחסויים.

• הפער ברצף האחריות והסמכות של תאגיד האפוטרופוסות, אל מול הגורמים הטיפוליים בקהילה, שירותי הרווחה ובריאות הנפש והפיצול באחריות ובסמכות על הרגולציה לגופו ורכושו של הזקן החסוי: התאגיד הוא אפוטרופוס ואל לו להחליף בשום דרך את הגורמים הטיפוליים בקהילה. יש לפעול להגדרת תחומי האחריות והסמכות של הגורמים המעורבים בהגנה על החסויים. על תאגיד האפוטרופוסות, לפעול בשקיפות ושותפות עם רשתות השירות, הקהילתיים והמוסדיים. בנוסף, יש לפעול בחקיקה, למזג את האחריות הממשלתית, על גופם ורכושם של החסויים, תחת קורת גג אחת. כיום, קיים פיצול בין משרדי המשפטים והרווחה, בכל הנוגע לרגולציה על הגוף (משרד הרווחה) והרכוש (משרד המשפטים). ראוי לשבח את ניסוי הפיילוט ביוזמת האפוטרופוס הכללי, המתנהל בימים אלו, לריכוז הוליסטי של הטיפול האפוטרופסי בגוף וברכוש תחת קורת גג אחת. האתגר הוא, בראיה אסטרטגית לעתיד, לפעול בחקיקה להקמת רשות ממשלתית לאפוטרופוסות.

• הפער בין סל הצרכים לבין סל השירות והמענים: שכר הטרחה שנקבע על ידי בית המשפט לתאגיד אפוטרופוסות להבטחת כמות השירות ואיכותו לחסויים, אינו עונה על כל הצרכים של החסויים הזקנים. כיום, תאגיד האפוטרופוסות איננו מקבל כל מימון ממשלתי. האתגר המוצב לממשלה, הוא במיסוד תמחור, תקצוב ומימון ריאלי של סל השירותים ההכרחי למען החסויים והסדרת תעריף ממשלתי משלים לשכר הטרחה הנגבה מהחסויים, כפי שנהוג בשירותים מוסדיים וקהילתיים לזקנים, במסגרות הבריאות והרווחה.

• זקנים חסויים מעוטי יכולת: אין בחקיקה הקיימת תשובה לאוכלוסייה של חסויים מעוטי יכולת הזקוקים לתאגיד אפוטרופוסות ואינם יכולים לשלם את תעריף שכר הטרחה שנקבע על ידי בית המשפט עבור שירות האפוטרופוסות הניתן להם. יש לציין, וועדה בין משרדית בראשות משרד המשפטים, בנושא מימון מעוטי יכולת השלימה עבודתה ויישום המלצותיה אמור להיכנס לפועל בשנת 2015. האתגר המוצב למדינה - להסדיר את המענה לחסויים מעוטי יכולת ולמנוע את הסבסוד הצולב הקיים כיום, ולעגן בחקיקה או בתקנות מימון ממשלתי של עלות שירות אפוטרופוסות של התאגיד לאוכלוסייה זו.

• הכשרה, ידע, מחקר ורישוי: שירות אפוטרופוסות הוא שליחות חברתית עם משמעות חשובה שיש בו זכות וגם חובה. אך אין בכך די. מנותן שירות האפוטרופוס נדרשים הבנה והיכרות בסיסיים בתחומי ידע רב תחומיים: משפטים, מינהל, כלכלה, עבודה סוציאלית, פסיכולוגיה, סיעוד, נדל"ן, חשבונאות ובנקאות. בנוסף, עולמות התוכן בשירותי האפוטרופוסות כוללים מגוון רחב של נושאים: יחסי גומלין במשפחה, כשירות משפטית, ירושה והורשה, צוואות, בריאות ובריאות הנפש, פסיכוגריאטריה, לקויות וצרכים מיוחדים, בעלי מוגבלויות, הכרות עם המגזרים השונים: ממלכתי, מקומי, ציבורי ועסקי. הכרות עם חוקים ותקנות, הכרות עם רשתות וארגונים התנדבותיים והחברה האזרחית. אין כיום מסגרת אקדמית כלשהי, קורס או חוג, העוסקים בתחום האפוטרופוסות ובהכשרה לתפקיד אפוטרופוס. אין גם מסגרת אקדמית העוסקת בפיתוח ידע, במחקר ובהכשרת אפוטרופוסים בפועל. אין כיום מערך הסדרה של רישוי של נותן שירותי האפוטרופוסות. במהלך השנים, נצבר מידע וידע מקצועי רב, בקרב תאגידי אפוטרופוסות. הפרופסיה האפוטרופוסית קיימת דה פקטו ואיננה מוסדרת דה יורה. האתגר הוא להקים תשתית של מערך רישוי לנותן שירותי האפוטרופוסות ולפעול להקמת מסגרת של הכשרה ופיתוח ידע ומחקר בעולם התוכן של אפוטרופוסות, במסגרת אוניברסיטאית או מכללה.